



TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'OYALAR



“THE IMPORTANCE, OPPORTUNITIES, AND PROSPECTS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) TECHNOLOGIES IN THE 21ST CENTURY”

Scientific Supervisor: Xurshida Asqarova Azamjon qizi

Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Ortiqboyeva Shahzoda Tohir qizi

Student of the University of Journalism and Mass Communications of Uzbekistan

ortiqboyevash15@gmail.com

Annotation: *This article analyzes how the younger generation is learning foreign languages with the help of rapidly developing artificial intelligence (AI), the role of language-learning programs, the usage of Duolingo, and the mechanisms that facilitate the process of language acquisition.*

Keywords: *Artificial intelligence, young generation, ChatGPT, Duolingo, foreign language, AI.*

«ЗНАЧЕНИЕ, ВОЗМОЖНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ С ПОМОЩЬЮ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА (ИИ) В XXI ВЕКЕ»

Научный руководитель: Хуршида Аскарова Азамжон кизи

Доктор философии (PhD) по педагогическим наукам

Ортикбоева Шахзода Тахир кизи

Студентка Университета журналистики и массовых коммуникаций Узбекистана

ortiqboyevash15@gmail.com

Аннотация: *В данной статье рассматривается, как молодое поколение изучает иностранные языки с помощью стремительно развивающегося искусственного интеллекта (ИИ), анализируется роль языковых обучающих программ, порядок использования Duolingo, а также механизмы, способствующие эффективному освоению языка.*

Ключевые слова: *Искусственный интеллект, молодое поколение, ChatGPT, Duolingo, иностранный язык, ИИ.*



**“XXI ASRDA SUN'IY INTELLEKT (AI) TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA
XORIJIY TILLARNI O'RGANISHNING AHAMIYATI, IMKONIYATLARI VA
ISTIQBOLLARI”**

Ilmiy rahbar: Xurshida Asqarova A'zamjon qizi

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ortiqboyeva Shahzoda Toxir qizi

O'zbekiston jurnalistika va ommaviy

komunikatsiyalar universiteti talabasi

ortiqboyevash15@gmail.com

Annotatsiya: *Mazkur maqolada kundan kun rivojlanib borayotgan sun'iy intellekt ya'ni “Al” yordamida yosh avlod chet tillarni qay tartibda o'rganayotgani shuningdek, til o'rgatuvchi programmalarning o'rni, Duolingo foydalanish tartibi hamda til o'rganishda qo'llaniladigan mehanizmlar tahlil etilgan.*

Kalit so'zlar: *Sun'iy intellekt, yosh avlod, Chat gpt, Duolingo, chet tili, Al. (rus va ingliz tilida)*

“XXI asr – bu insoniyat taraqqiyoti va sun'iy intellekt texnologiyalarining jadal rivojlanish davridir.” Soniya sayin rivojlanib borayotgan Sun'iy intellekt insoniyat hayotida muhim o'rin egallamoqda. Ayniqsa, u yosh avlodga yangi til ko'nikmalarini olishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Avvalo, sun'iy intellekt tushunchasiga aniqlik kiritamiz.

“Sun'iy intellekt - bu informatikaning alohida sohasi bo'lib, odatda inson ongi bilan bog'liq imkoniyatlar: tilni tushunish, o'rnatish, muhokama qilish, masalalarni yechish va tarjima qilish kabi kompyuter tizimlari orqali amalga oshirishni o'rganadi.” Hozirda Sun'iy intellekt turli amallarni bajarishga mo'ljallangan algoritm hamda dasturiy tizimlardan iborat va u inson ongi bajarishi mumkin bo'lgan bir qancha vazifalarni mustaqil ravishda bajararishning uddasidan chiqq oladi.

Hozirgi vaqtda ta'lim jarayonlarida sun'iy intellektidan foydalanishga qiziqish ortib bormoqda. Biroq, aqlli texnologiyalardan foydalangan holda ingliz tilini o'qitishga bag'ishlangan ilmiy tadqiqotlar ilmiy nashrlarning umumiy mavzusi emas. Shunga qaramay, o'rganilayotgan mavzu bo'yicha ishlarning aksariyati tahlil qilindi, uning asosiy yo'nalishlari chet tilini o'qitish doirasida mashina intellektiga asoslangan turli xil ilovalarni ko'rib chiqishga qaratildi. Bu yo'nalishda ilmiy-amaliy tadqiqot olib brogan olimlar quyidagilardir: P.V.Sysoev, E.M.Filatov, Yu.E.Valkova, A.A. Xorijiy tadqiqotlar yozma ishlarni yozish va tahrirlash kontekstida GPT chatidan foydalanishni baholaydi, asosiy e'tibor o'qituvchilar va talabalar tomonidan sarflangan vaqt va kuchlarni tejash, chatbotning g'oyalarni yaratish va matnlar sifatini yaxshilash qobiliyatini aniqlashga qaratilgan [2-3]. Mahalliy mualliflar GPT chatining talabalarning kognitiv faolligiga ta'sirini va aqlli texnologiyalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilish imkoniyatlarini o'rganadilar,



shuningdek ularning afzalliklari va kamchiliklarini aniqlaydilar. Shunga qaramay, tizimning cheklovlari va ilmiy ishlarning hammuallifi sifatida GPT chatining nomuvofiqligi haqida fikrlar mavjud. Bundan tashqari, ba'zi ekspertlar o'quvchi-talabalar bilimining ta'siri va natijalarini tahlil qilishga e'tibor berishadi. Biroq, GPT chatining potentsialini yanada o'rganish dolzarb bo'lib qolmoqda, chunki tizim rivojlanishda davom etmoqda va o'zaro aloqalar davomida muqobil natijalar beradi [1].

Mahalliy mualliflar GPT chatidan foydalanishning funktsional imkoniyatlarini talabalarning bilim faolligi nuqtai nazaridan tahlil qiladilar, chatning o'quvchi-talabalarning tanqidiyligi, ijodkorligi va motivatsiyasini rag'batlantirish qobiliyatiga ishora qiladilar [4]; chet tillarini, jumladan ingliz tilini o'qitish doirasida aqlli texnologiyalarning integratsiya strategiyalari va ijobiy tomonlari mavjud. Ilmiy faoliyatni optimallashtirish vositasi sifatida sun'iy intellektdan foydalanish mumkin. D.V. Agaltsova va Yu. Valkova oliy ta'lim sharoitida sun'iy intellektga asoslangan turli platformalarning umumiy ko'rinishini taqdim etdilar, shuningdek, ta'lim taraqqiyoti va talabalarning mustaqil ishlarini vizuallashtirish nuqtai nazaridan tizimning ijobiy tomonlarini aniqladilar [5]. P.V. Sysoev va E.M. Filatov o'z ishlarida GPT chatining ilmiy matnlarni yaratish qobiliyatini sinab ko'rishga qaratilgan empirik tadqiqot olib boradilar. Olingan ma'lumotlarga ko'ra, mualliflar tadqiqot faoliyati doirasida aqlli texnologiyaning nomuvofiqligini ta'kidlaydilar.

Chet tili o'rganishga bolgan talab xam kundan kunga oshib bormoqda. Chet tili fani to'rt aspektga (o'qish, yozish, tinglab tushunish va gapirish) bo'linib, ularning xar biri bo'yicha aloxida tushuncha, malaka va ko'nikmalar berilmoqda. Ta'lim texnologiyalari, bu ta'lim jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalaridan unumli foydalanish demakdir. Shuningdek, ta'lim jarayoniga zamonaviy innovasiya texnologiyalarini olib kirish orqali ta'lim sifati va samaradorligini oshirishni nazarda tutadi. Hususan, chet tilini o'rganishda bunday axborot-kommunikatsion texnologiyalardan foydalanishning bir qancha afzalliklari mavjud. Hozirda Til o'rganish va o'qitishda zamonaviy yondashuvning roli beqiyos. Texnologiya vositalardan foydalanish chet tili o'rganishning har bir aspect (o'qish, yozish, tinglab tushunish va gapirish)da interfaol , noan'anaviy topshiriqlar bilan yanada qo'l keladi.¹²

Bundan tashqari, "Al" tomonidan boshqariladigan til o'rganish platformalari - masalan Duolingo, Babbel hamda gapirish ko'nikmasini oshirishga mo'ljallangan " Chat gpt" shular jumlasidan.

Mazkur platformalar shaxsga yo'naltirilgan bo'lib, va foydalanuvchiga qiziqarli o'quv tajribasini orttirishga yordam beradi. Sun'iy intellekt asosida ishlaydigan bu tizimlar o'quvchiga o'z tezligida o'qish, darhol fikr-mulohaza qilish va ko'proq mashq qilish zarur bo'lgan bo'limiga e'tibor qaratish imkonini beradi. Shuningdek, Al texnologiyalaridan foydalanish til o'qitish jarayonini yanada qulay, erkin va ochiq shaklga keltiradi.

¹² www.bestpublication.org



Bu esa zerikarli bo'lgan har qanday dars jarayonidan voz kechish hamda tilni tez va samarali o'rganishga yordam beradi.

Bularga yaqqol misol qilib "Duolingo" dasturini aytishimiz mumkin. Duolingo - tilni oson va erkin har qanday joyda o'rgansa bo'ladigan dastur. Bu dastur orqali siz turli xildagi 40 ga yaqin chet tillarni o'rgana olasiz. Ushbu dastur sizning 4ta skillaringizni faol ravishda oshirishga hamda xatolaringizni tahlil qilishda qo'l keladi. O'z darajangizga mos mashqlar hamda talaffuzni tovush orqali tekshirishga yordam beradi. Zerikarli so'z yodlashlardan charchagan hamda "skillarni" oshira olmayotgan talabgorlarga o'yin shaklda o'z skillarni rivojlantirishda foydalanishi mumkin.

Bu programmada sizning kunlik dars qilish ketma-ketligingiz saqlab turadigan "streak" tizimi ham mavjud. Bu talabgorda darslarni ketma-ketlikda bajarishga yordam beradi. Shu qatorida siz dars qilishni unutgan bo'lsangiz, sizga buni eslatib turuvchi "Duo" ya'ni "yashil qushcha" ham mavjud.

Xulosa o'rnida aytib o'tishimiz joizki, dastur yuqorida qayd etilgan barcha afzalliklarni o'zida jamlagan holda, ta'lim jarayonini takomillashtirish va yoshlarning chet tili kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi. U foydalanuvchi yosh avlodga qulay shart-sharoit yaratish bilan bir qatorda, pedagoglar faoliyatini yanada samarali va tizimli yo'lga qo'yishga ko'maklashadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Гаркуша Н. С., Городова Ю. С. Педагогические возможности CHATGPT для развития когнитивной активности студентов // Профессиональное образование и рынок труда. 2023. Т. 11. № 1. С. 6-23.
2. Geher G. ChatGPT, artificial intelligence, and the future of writing // Psychology Today. January 6, 2023. URL: <https://cdn.psychologytoday.com/gb/blog/darwins-subterranean-world/202301/chatgpt-artificial-intelligence-and-the-future-of-writing> (accessed: 15.07.2023).
3. Taecharunroj V. What can ChatGPT do? Analyzing early reactions to the innovative AI chatbot on Twitter // Big Data and Cognitive Computing. 2023. Vol. 7. Iss. 1. Art. 35. DOI: 10.3390/bdcc7010035.
4. Гаркуша Н. С., Городова Ю. С. Педагогические возможности CHATGPT для развития когнитивной активности студентов // Профессиональное образование и рынок труда. 2023. Т. 11. № 1. С. 6-23.
5. Агальцова Д. В., Валькова Ю. Е. Технологии искусственного интеллекта для преподавателя вуза // Мир науки, культуры и образования. 2023. № 2(99). С. 5-7.
6. <https://uzbekscholar.com/index.php/uzs/article/view/976>
7. Volume 2 | ISSUE | 2021 / Scientific Progress
8. www.bestpublication.org